

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
http://www.credit-rating.com.ua

Рейтинговий звіт NKLV 006-006 - short

про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	боргове зобов'язання Миколаївської міської ради
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Тип боргового зобов'язання:	відсоткові облігації на пред'явника
Номинальний обсяг емісії:	50 000 000 грн.
Відсоткова ставка:	14%
Термін обігу:	після реєстрації ДКЦПФР звіту про результати розміщення облігацій та видачі свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій впродовж 5 років
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	27.09.2007 р.
Дата оновлення:	03.06.2010 р.
Кредитний рейтинг:	uaBBB
Прогноз кредитного рейтингу:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу боргового зобов'язання

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє. Крім того, у ході рейтингової оцінки висвітлюється інформація щодо існуючої системи управління, а також політичної ситуації в регіоні та взаємодії різних гілок влади.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	27.09.2007 р.	24.04.2008 р.	27.11.2008 р.	09.06.2009 р.	28.10.2009 р.	03.06.2010 р.
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB	uaBBB
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання Миколаївської міської ради підтримується:

- збереженням високого рівня бюджетної забезпеченості міста, порівняно з іншими містами України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та сумірною чисельністю населення: розрахунковий обсяг доходів загального фонду бюджету без урахування трансфертів на одного мешканця складає у 2009 році 1 104,3 грн. (1 097,5 грн. у 2008 році);
- відсутністю прямого боргу Миколаївської міської ради станом на 01.01.2010 р.;
- відсутністю залежності бюджету міста від позичок з єдиного казначейського рахунку;
- перевищенням основних показників соціально-економічного розвитку міста в розрахунку на одного мешканця над відповідними середніми показниками по країні: середньомісячної заробітної плати – на 3,6%, обсягу реалізації промислової продукції – на 38,1%, обсягу зовнішньоторговельного обороту – в 2,0 рази, обсягу інвестицій в основний капітал – на 33,1%, обсягу роздрібного товарообороту – на 2,2%.

Рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання Миколаївської міської ради обмежується:

- збереженням залежності бюджету міста від дотації вирівнювання з Державного бюджету, співвідношення обсягу якої до запланованого на 2010 рік обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складає 25,6% (у 2009 році – 18,4%);
- погіршенням ситуації на ринку праці міста у 2009 році: скороченням середньооблікової чисельності зайнятих (на 9,7% порівняно з 2008 роком) та зростання заборгованості з виплати заробітної плати (в 1,5 рази порівняно з початком року) за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становить 73,7%);
- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної інфраструктури міста і необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися протягом 2009 року в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Миколаєва, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Миколаївської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2005-2009 рр. наведено у таблиці:

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Миколаєва протягом 2005-2009 рр.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	Темп зростання у 2009 р. до 2008 р., %
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду)	508,4	507,4	506,4	504,3	501,2	99,4
Рівень зареєстрованого безробіття, %	1,0	0,8	0,7	0,9	0,9	100,0
Середньомісячна заробітна плата, грн.	860,9	1 066,7	1329,7	1 771,8	1 974,0	111,4
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	10,9	18,4	7,9	15,5	23,8	153,5
Обсяг реалізації промислової продукції у відпускних цінах, млн. грн.	4 586,8	5 253,3	6 222,1	8 015,5	10 009,3	124,8
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	1 385,1	1 675,0	2 415,8	2 862,0	2 202,0	68,6
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	68,8	88,0	53,8	67,3	76,8	113,5
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1182	1 325,3	1 382,2	2 244,2	2 085,9	84,9
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	67,0	80,9	90,4	109,7	52,7	48,0
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	1 242,4	1 958,2	3 103,2	4 114,2	2 560,8	73,2

Джерело: Виконавчий комітет Миколаївської міської ради

Населення, трудові ресурси та заробітна плата

Демографічні процеси у м. Миколаєві у 2009 році характеризувались негативним сальдо як механічного, так природного приросту населення. Відповідно, за підсумками 2009 року чисельність наявного населення м. Миколаєва скоротилась на 3,1 тис. осіб і станом на 01.07.2009 р. склала 501,2 тис. осіб.

Ринок праці м. Миколаєва у 2009 році продовжував відчувати вплив наслідків кризових явищ в економіці України. Зокрема загальна кількість зайнятих протягом січня–грудня 2009 року зменшилась на 13,8 тис. осіб, або на 9,7%. Крім того, адміністрації підприємств та організацій міста продовжували практику застосування вимушених адміністративних відпусток та скорочення робочого часу. Це негативно впливає на

обсяг фонду оплати праці у місті, що, у свою чергу, призводить до уповільнення темпів зростання доходної частини загального фонду бюджету міста.

Незважаючи на скорочення чисельності штатних працівників, рівень зареєстрованого безробіття у м. Миколаєві станом на 01.01.2010 р. залишається суттєво меншим, ніж у середньому по країні.

Рівень середньомісячної заробітної плати у м. Миколаєві протягом 2008 року збільшився на 11,4% і склав 1 974,0 грн., що було на 3,6% більше, ніж у середньому по країні. Перевищення протягом аналізованого періоду темпів зростання середньомісячної заробітної плати у місті над відповідним загальнодержавним показником сприяє високому рівню виконання, на відміну від інших міст країни, річного плану за надходженнями до доходної частини загального фонду бюджету міста Миколаєва.

З огляду на найбільшу кількість зайнятих та найвищий рівень оплати праці, бюджетоформуючими видами економічної діяльності у м. Миколаєві є: «Промисловість», «Транспорт», «Освіта», «Державне управління» та «Соціальний захист та охорона здоров'я». Бюджету міста Миколаєва характерний помірний рівень галузевої диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб.

Обсяг заборгованості з виплати заробітної плати у м. Миколаєві протягом 2009 року збільшився у 1,5 рази і станом на 01.01.2010 р. склав 23,8 млн. грн. Співвідношення обсягу заборгованості з обсягом середньомісячного загальноміського фонду заробітної плати за 2009 рік залишається на помірному рівні – 9,4%.

Промисловий комплекс міста

Провідною галуззю економіки м. Миколаєва є промисловість. Підприємства промислового комплексу визначають економічний профіль міста, є найбільшими роботодавцями регіону та формують вагомую частину податкових та неподаткових надходжень до бюджету міста та бюджетів інших рівнів (24,8% від загального обсягу надходжень податків і зборів до бюджету міста у 2009 році).

Не зважаючи на негативний вплив наслідків фінансово-економічної кризи на діяльність промислових підприємств в Україні у 2009 році, галузь промисловості м. Миколаєва в аналізованому періоді забезпечила зростання обсягів реалізації промислової продукції у фактичних цінах на 24,9%. Протягом січня–грудня 2009 року підприємствами промислового комплексу м. Миколаєва було реалізовано промислової продукції на 10 009,3 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця перевищує відповідний середній показник по країні на 38,1%.

Зміни у структурі промислового комплексу міста за обсягами реалізації промислової продукції протягом 2009 року характеризуються зростанням питомої ваги галузі «Машинобудування», а також скороченням питомої ваги інших галузей промисловості.

Збереження негативних тенденцій в економіці України внаслідок світової фінансової кризи призвели до скорочення обсягів реалізації промислової продукції в окремих

галузях промислового комплексу міста. Найбільші темпи падіння обсягів реалізації відбулось у сфері добувної промисловості та у виробництві неметалевих мінеральних виробів на 41,5% та 42,9% відповідно. При цьому слід зауважити, що найбільші платники податків до бюджету міста задіяні переважно в інших галузях промислового комплексу міста, зокрема машинобудуванні, харчовій промисловості, металургії та виробництві електроенергії, газу та води.

Надходження до бюджету міста залежать від стабільної діяльності ДП «НВКГ «Зоря»–«Машпроект» – провідного підприємства галузі «Машинобудування». Зокрема протягом 2009 року обсяг надходжень платежів підприємства до міського бюджету становило 40,3 млн. грн., або 7,5% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів.

За підсумками 2009 року суб'єктами господарювання міста (без урахування банків та малих підприємств) отримано сальдований фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування у розмірі 1 067,1 млн. грн. У тому числі промисловими підприємствами міста в аналізованому періоді було отримано позитивний фінансовий результат, сума якого становила 186,6 млн. гривень (у 2008 року – 249,6 млн. грн.), а частка прибуткових промислових підприємств Миколаєва склала 59,1%.

Транспорт

Скорочення ділової активності викликане світовою фінансово-економічною кризою негативним чином відобразилось на роботі транспортного комплексу міста Миколаєва у 2009 році. Так, порівняно з 2008 роком, обсяги перевезених вантажів скоротились на 7,3%, обсяги оброблених вантажів на морських і річкових причалах зменшилися на 0,3%, кількості перевезених пасажирів скоротились на 5,8%.

Перевезення пасажирів у міському електротранспорті відноситься до сфери компетенції КП ММР «Миколаївелектротранс». Протягом 2009 року чисельність пасажирів, перевезених трамваями та тролейбусами, скоротилась проти попереднього року на 21,2% та 23,1% відповідно.

Протягом 2009 року місто не здійснювало капітальних видатків на оновлення міського комунального електротранспорту.

Інвестиції в основний капітал

У 2009 році обсяг капіталовкладень в економіку міста продовжив скорочуватись. Зокрема, обсяг інвестицій в основний капітал, освоєний підприємствами м. Миколаєва в аналізованому періоді, зменшився (у порівняних цінах) порівняно з показником аналогічного періоду попереднього року, на 31,4%. У розрахунку на одного мешканця обсяг інвестицій в основний капітал у 2009 році, як і в попередніх періодах, перевищує середній показник по країні в цілому.

Протягом 2009 року в м. Миколаєві було введено в експлуатацію 52,7 тис. кв. м житла, що у 2,1 рази менше, порівняно з 2008 роком. У розрахунку на 1 000 мешканців площа введеного в 2009 році в експлуатацію житла, як і у попередніх періодах, є нижчою за середнє значення по країні за відповідний період (на 24,5%) та складає 105,1 кв. м.

У 2010 році не очікується поживлення у сфері житлового будівництва, що пов'язано з низьким рівнем попиту та значним обсягом пропозиції на вторинному ринку.

Іноземні інвестиції

Інвестиційна активність підприємств міста характеризується низькими показниками участі іноземного капіталу у їх розвитку. З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 76,8 млн. доларів США прямих іноземних інвестицій, що у розрахунку на одного мешканця у 5,7 рази менше за середній показник по країні.

Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій надійшли з: Кіпру (30,5% загального обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених станом на 01.07.2009 р.), Британських Віргінських Островів (11,1%) та Нідерландів (9,0%).

Основним напрямом інвестування залишається промисловість – 42,4% загального обсягу залучених прямих іноземних інвестицій (галузь машинобудування – 15,5%), що зумовлено наявністю потужного промислового комплексу, підприємства якого залучають інвестиційні ресурси на розвиток та модернізацію виробництва. Значні обсяги прямих іноземних інвестицій надійшли також в економічні сфери: операції з нерухомістю, здавання у найм та послуги юридичним особам, транспорт та зв'язок, торгівля, ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств і організацій

Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту у розрахунку на одного мешканця перевищує в аналізованому періоді середнє значення по країні у 2,0 рази.

Слід зазначити, що у 2009 році, внаслідок світової фінансової кризи, відбулось скорочення обсягів зовнішньоекономічної торгівлі, на 16,1%, порівняно з 2008 роком. Причому через перевищення темпів скорочення товарного імпорту підприємств м. Миколаєва відповідного показника за експортом товарів, сальдо зовнішньоторговельного товарообороту у 2009 році зберегло позитивне значення та зросло на 14,8%, проти показника 2008 року. До найбільших підприємств, що беруть участь у зовнішньоторговельних відносинах, належать підприємства основних галузей промисловості (хімічної і нафтохімічної промисловості, машинобудування, металургії та оброблення металу й харчової промисловості).

Зовнішня торгівля послугами у 2009 році м. Миколаєва характеризується подальшим перевищенням обсягу експорту над обсягом імпорту у 5,6 рази. Внаслідок світової фінансової кризи, порівняно з 2008 роком, експорт зовнішньоекономічних послуг скоротився на 5,4%, імпорт послуг зменшився на 29,7%.

Торівля і громадське харчування

Протягом 2009 року негативні наслідки фінансово-економічної кризи вплинули на купівельну спроможність мешканців Миколаєва, що призвело до скорочення обсягів роздрібного товарообороту (з врахуванням ресторанного господарства) в місті на 26,8%. У 2009 році роздрібний торговельний оборот (з врахуванням ресторанного господарства) у розрахунку на одного мешканця міста Миколаєва на 2,2% перевищив середнє значення по країні.

Перевищення показників роздрібного товарообороту у м. Миколаєва над загальнодержавними показниками свідчить про вищі за середні по країні реальні доходи населення, у тому числі ті, що перебувають поза межами офіційної статистики та у подальшому є резервом для розширення бази оподаткування податком з доходів фізичних осіб.

В наслідок скорочення ділової активності в сфері торівлі м. Миколаєва обсяг надходження до бюджету міста від видачі дозволів на право розміщення об'єктів торівлі та ресторанного господарства та від ринкового збору протягом 2009 року, порівняно з попереднім роком, збільшився на 0,1% до 9,8 млн. грн., що становить 1,6% доходної частини бюджету міста у відповідному періоді без врахування трансфертів.

Житлово-комунальне господарство міста

У 2009 році, як і протягом попередніх періодів, у м. Миколаєві залишаються актуальними проблеми високого рівня зношеності основних засобів, у тому числі об'єктів інженерної і транспортної інфраструктури міста, та необхідності здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

З метою забезпечення населення міста якісною питною водою Миколаївська міська рада уклала договір з Європейським Інвестиційним Банком на залучення КП «Миколаївводоканал» кредиту у розмірі 15,5 млн. Євро на реалізацію проекту модернізації систем водопостачання та водовідведення у м. Миколаєві.

У 2009 році у м. Миколаєві відбулось введення нових тарифів на послуги з водопостачання та водовідведення та з утримання будинків і прибудинкових територій. Станом на 01.01.2010 р. ступінь покриття тарифами собівартості надання житлово-комунальних послуг складає 68,8-108,4%. З метою покращення фінансово-економічного стану підприємств житлово-комунального господарства міська рада виділила кошти місцевого бюджету на відшкодування різниці між затвердженим розміром тарифів та економічно обґрунтованими витратами на надання житлово-комунальних послуг загальною сумою 6 798,4 тис. грн.

Платіжна дисципліна населення м. Миколаєва щодо сплати комунальних послуг у 2009 році залишається на недостатньому рівні. Рівень оплати населення за всіма житлово-комунальними послугами протягом аналізованого періоду перебуває на рівні нижчому за 100%, що призвело до зростання заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги. Станом на 01.01.2010 р. обсяг простроченої

заборгованості за отримані послуги у розрахунку на одного мешканця м. Миколаєва перебував на помірному рівні і становив 78,5 грн. на 1 особу.

Комунальна власність міста

Миколаївська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, до яких належать: рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів та інші кошти, земля та природні ресурси, комунальні підприємства, частки власності у майні приватизованих підприємств, житловий фонд та нежитлові приміщення, інше комунальне майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження. За результатами 2009 року питома вага надходжень від операцій з комунальним майном (продаж, оренда, користування) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 18,8% (18,9% у 2008 році).

Слід зазначити, що в м. Миколаєві у 2009 року продаж земельних ділянок проводились як шляхом викупу так і через аукціон. Впродовж аналізованого періоду було реалізовано 51 земельна ділянка загальною площею 73,6 га та вартістю продажу 25,4 млн. грн., а також 88 об'єктів комунальної власності загальною площею 10,7 тис. кв. м та вартістю 14,1 млн. грн. Рівень виконання річного плану на 2009 рік з урахуванням змін за надходженнями до бюджету розвитку становили 112,3%, а порівняно з 2008 роком обсяг надходжень скоротився на 30,0%.

Можна прогнозувати, що тенденція до падіння попиту та, як наслідок, цін на майно комунальної власності та земельні ділянки, що спричинена загальною негативною макроекономічною динамікою у країні, буде характерна для м. Миколаєва і у 2010 році. Це, безумовно, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку та може ускладнити процес реалізації програм капітального розвитку.

Обсяги надходжень від оренди землі та комунального майна, яке перебуває у розпорядженні територіальної громади м. Миколаєва, зберігають тенденцію до збільшення. Значною мірою цьому сприяє робота міської ради у напрямі покращення управління наявним майном та індексація ставок за оренду землі та майна комунальної власності.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Миколаєва, бюджет було представлено у форматі бюджетного балансу.

Бюджет м. Николаєва протягом 2007-2009 рр. з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2007 рік			2008 рік			2009 рік		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
Податкові надходження	381 167,8	9 906,0	391 073,7	525 428,6	10 459,7	535 888,2	520 853,5	11 798,8	532 652,3
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	14 817,9	17 874,8	32 692,7	19 776,0	27 726,3	47 502,2	28 624,1	31 460,1	60 084,2
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	223 242,9	0,0	223 242,9	280 232,0	21 776,5	302 008,5	312 277,7	28 009,7	340 287,4
Операційні надходження всього	619 228,6	27 780,7	647 009,3	825 436,5	59 962,5	885 399,0	861 755,3	71 268,5	933 023,8
Поточні видатки	370 236,3	21 720,7	391 957,0	507 198,2	28 671,0	535 869,2	570 952,2	33 004,4	603 956,6
Субсидії та поточні трансферти	182 003,1	0,6	182 003,8	227 943,1	23 799,7	251 742,7	233 937,2	29 840,7	263 777,9
Операційні видатки всього	552 239,4	21 721,3	573 960,8	735 141,3	52 470,7	787 612,0	804 889,3	62 845,1	867 734,4
Операційний баланс	66 989,2	6 059,4	73 048,6	90 295,3	7 491,7	97 787,0	56 866,0	8 423,4	65 289,4
Фінансовий дохід	2 632,6	0,0	2 632,6	8 304,5	15,5	8 320,0	1 985,8	17,2	2 003,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	18,0	0,0	18,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	2 614,6	0,0	2 614,6	8 304,5	15,5	8 320,0	1 985,8	17,2	2 003,0
Поточний баланс	69 603,7	6 059,4	75 663,1	98 599,8	7 507,2	106 107,0	58 851,8	8 440,7	67 292,4
Капітальні надходження	0,0	30 859,8	30 859,8	1,2	54 267,0	54 268,2	1 991,5	35 977,6	37 969,1
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	1 816,3	20 367,2	22 183,4	1 773,1	17 957,1	19 730,2	0,0	4 140,5	4 140,5
Капітальні надходження всього	1 816,3	51 227,0	53 043,2	1 774,3	72 224,1	73 998,4	1 991,5	40 118,1	42 109,5
Капітальні видатки	36 912,3	27 615,3	64 527,6	79 926,1	71 406,1	151 332,2	55 230,6	48 391,7	103 622,3
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	7 466,3	19 153,3	26 619,6	6 648,6	10 386,8	17 035,4	1 303,3	3 520,0	4 823,3
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	12 537,2	0,0	12 537,2	8 838,0	0,0	8 838,0	2 655,7	0,0	2 655,7
Капітальні видатки всього	56 915,8	46 768,6	103 684,4	95 412,7	81 792,9	177 205,6	59 189,6	51 911,7	111 101,2
Капітальний баланс	-55 099,5	4 458,4	-50 641,1	-93 638,4	-9 568,9	-103 207,2	-57 198,1	-11 793,6	-68 991,7
Баланс після капітальних видатків	14 504,2	10 517,8	25 022,0	4 961,4	-2 061,6	2 899,8	1 653,7	-3 352,9	-1 699,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	1 315,6	-4,4	1 311,1	1 093,7	-7,2	1 086,5	2 929,6	-22,0	2 907,6
Профіцит/дефіцит	13 188,6	10 522,2	23 710,8	3 867,7	-2 054,4	1 813,3	-1 275,9	-3 330,9	-4 606,9
Фінансування	-13 188,6	-10 522,2	-23 710,8	-3 867,7	2 054,4	-1 813,3	1 275,9	3 330,9	4 606,9
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради

Виходячи з наведених вище даних, у 2009 році, як і протягом попередніх бюджетних періодів, операційний баланс бюджету зберігає додатне значення, що забезпечувалось переважанням темпів зростання операційних доходів над темпами зростання операційних видатків. Це свідчить про спроможність за рахунок поточних доходів забезпечувати фінансування поточних видатків бюджету (заробітна плата та нарахування на неї, оплата медикаментів, продуктів харчування, комунальних послуг бюджетних установ, тощо).

Водночас слід зазначити, що через подальший вплив кризових явищ на економічний комплекс м. Миколаєва, темпи зростання операційних доходів та видатків мають тенденцію до уповільнення.

Слід зазначити, що короткострокові та середньострокові позички з єдиного казначейського рахунку бюджетом міста у 2006-2009 рр. не залучались.

Складовою частиною офіційних трансфертів до бюджету м. Миколаєва протягом зазначеного періоду була дотація вирівнювання з Державного бюджету, оскільки за розрахунками Міністерства фінансів України прогнозний обсяг доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, був недостатнім для фінансування відповідних витрат. При цьому якщо у 2008 році співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складало 13,8%, то у 2009 році – 18,4%.

Слід зазначити, що наявність залишку коштів на депозитах у банківських установах (станом на 01.01.2009 р.) дозволила забезпечити надходження до бюджету міста відсоткових платежів за користування тимчасово вільними бюджетними коштами. Всього у 2009 році містом було додатково отримано 1 982,8 тис. грн. відсоткових платежів за користування тимчасово вільними бюджетними коштами, що у 4,2 рази менше за надходження у попередньому році. Таким чином, за відсутності прямого боргу Миколаївської міської ради, що потребує видатків на його обслуговування, фінансовий баланс бюджету міста продовжує зберігати позитивне значення.

За підсумками 2009 року відбулося зростання обсягу залишків на рахунках бюджетних установ за загальним та спеціальним фондами станом на 01.01.2010 р. У той же час розміщення коштів на депозит у банківських установах у 2009 році не здійснювались, а залишок коштів, що обліковувався на депозитних рахунках станом на 01.01.2009 р. було повернуто на казначейські рахунки у повному обсязі.

Загалом бюджет міста у 2009 року виконано з дефіцитом, загальна сума якого на кінець аналізованого періоду склала 4 606,9 тис. грн., у тому числі за загальним фондом дефіцит склав 1 275,9 тис. грн., за спеціальним фондом – 3 330,9 тис. грн.

Дефіцит, що утворився за наслідками виконання бюджету міста у 2009 році, було покрито за рахунок зміни залишків на рахунках місцевих бюджетів. Загальна ліквідність бюджету міста станом на 01.01.2010 р. (співвідношення залишків на рахунках бюджету міста до фактичного обсягу видатків без врахування внутрішніх трансфертів у 2009 році) дещо знизилась порівняно з відповідним показником станом на 01.01.2009 р. на 0,6 в. п. – до 4,1% та перебуває на помірному рівні, у тому числі за загальним фондом – 3,5%, за спеціальним – 8,3%.

Виконання доходної частини бюджету міста

У 2009 році вперше, починаючи з 2004 року, обсяг доходної частини бюджету м. Миколаєва без урахування трансфертів зменшився, порівняно з попереднім періодом. У 2009 році до бюджету м. Миколаєва надійшло доходів без урахування трансфертів на 2,1% менше, ніж у попередньому році.

Погіршення соціально-економічного розвитку міста, що відбулося під впливом поглиблення наслідків промислово-фінансової кризи у країні, негативно позначилося на обсягах надходжень до бюджету переважної більшості доходів.

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста Миколаєва у 2009 році, як і у попередніх періодах, були типовими для більшості місцевих бюджетів України. Найвагомішими джерелами формування доходів бюджету міста були податкові надходження та офіційні трансферти.

До загального фонду бюджету м. Миколаєва у 2009 році надійшло доходів без урахування трансфертів обсягом 553,5 млн. грн., що відповідає рівню 2008 року. Затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за доходами загального фонду бюджету м. Миколаєва без урахування трансфертів за підсумками аналізованого періоду було виконано на 105,2%, у тому числі за закріпленими доходами на 104,4% та за власними доходами – на 108,8%. Слід зазначити, що затверджений на 2009 рік Міністерством фінансів України обсяг закріплених доходів бюджету м. Миколаєва було виконано на 107,5%.

Податок з доходів фізичних осіб продовжує формувати основну частину закріплених доходів загального фонду бюджету міста. Порівняно з виконанням у 2008 році, фактично виконаний обсяг податку в аналізованому періоді зріс на 0,2% меншим. Низькі темпи зростання надходжень податку з доходів фізичних осіб у 2009 році є наслідком скорочення працівників у переважній більшості галузей економіки міста.

Для бюджету м. Миколаєва характерним є помірний рівень диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку – зокрема у 2009 році на 20 найбільших платників податку з доходів фізичних осіб припадало 35,1% загального обсягу надходжень податку.

Слід наголосити на існуванні залежності надходжень до бюджету міста від ефективної господарської діяльності Державного підприємства «Науково-виробничий комплекс газотурбобудування «Зоря»–«Машпроект». Зазначене підприємство у 2009 році забезпечило надходження 7,5% загального фонду доходної частини бюджету без врахування трансфертів у цілому та 9,1% від загального обсягу податку з доходів фізичних осіб зокрема.

Збільшення обсягу власних доходів підтримується переважно зростанням обсягу надходжень від плати за землю, плату за оренду цілісних майнових комплексів. Крім того, в 2009 році, як і у попередніх бюджетних періодах, до загального фонду бюджету міста надійшли відсоткові платежі за розміщені на депозитних рахунках у банку тимчасово вільні бюджетні кошти.

У 2009 році, як і у попередньому бюджетному періоді, місто Миколаїв продовжує зберігати статус міста-реципієнта, та отримує дотацію вирівнювання з Державного бюджету, обсяг якої збільшився на 33,7%, порівняно з попереднім роком.

Обсяги доходної частини спеціального фонду бюджету м. Миколаєва у 2009 році визначалися динамікою власних надходжень бюджетних установ та доходів бюджету розвитку. Динаміка надходжень до бюджету розвитку у 2009 році свідчить про зменшення попиту на об'єкти комунальної власності, у зв'язку з падінням ділової активності у місті, що спричинено загальною негативною макроекономічною динамікою у країні. Це, безумовно, впливає на обсяги надходжень до бюджету розвитку та ускладнює виконання програм соціально-економічного розвитку міста Миколаєва.

Виконання видаткової частини бюджету міста

Порівняно з 2008 роком, обсяг видатків (без врахування коштів, що передаються із загального фонду в спеціальний) у 2009 року збільшився на 2,3%, здебільшого, за рахунок збільшення видатків за галузями бюджетної сфери, що зумовлено зростанням оплати праці працівників бюджетних установ та витрат на комунальні послуги. За результатами звітного періоду з бюджету міста здійснено видатків обсягом 979 087,6 тис. грн., що складає 99,7% від затвердженого з врахуванням змін плану на 2009 рік.

Рівень виконання річного плану у 2009 року за фінансуванням галузей бюджетної сфери та соціального захисту в цілому відповідає динаміці, що склалася у попередніх відповідних бюджетних періодах, проте спостерігається низький рівень виконання уточненого річного плану за окремими видатковими статтями, віднесеними до основних. Це пов'язано із низькими темпами наповнення бюджету міста загалом та надходження субвенцій з державного бюджету.

Видаткова частина бюджету міста за функціональною класифікацією, як і в попередніх періодах, має соціальне спрямування. Значний обсяг бюджетних коштів спрямовується на фінансування освіти, охорони здоров'я, соціальний захист та соціальну допомогу, культуру та мистецтво та фізичну культуру та спорт (переважно асигнування на оплату праці працівників бюджетних установ, нарахування на заробітну плату та соціально спрямовані трансферти населенню), питома вага яких у структурі витрат бюджету без урахування коштів, що передаються з однієї частини бюджету в іншу, сягає 77,0%.

Низькі темпи перерахування у 2009 році окремих соціально спрямованих субвенцій мало наслідком збільшення обсягу кредиторської заборгованості бюджету міста до 10,8 млн. грн. станом на 01.01.2010 р., погашення якої створюватиме додаткове навантаження на бюджет міста.

Виконання видаткової частини бюджету міста Миколаєва у 2009 році характеризується зростанням питомої ваги поточних видатків (до 83,4%) загалом та закріплених статей зокрема (до 88,4%), що звужує можливості міста щодо розпорядження бюджетними коштами у разі виникнення непередбачуваних ситуацій.

Міський бюджет на 2010 рік

Доходну частину міського бюджету Миколаєва на 2010 рік без урахування трансфертів та коштів, що передаються до спеціального фонду бюджету затверджено в обсязі 628,9 млн. грн. За загальним фондом доходи бюджету міста було затверджено в обсязі 583,3 млн. грн. Темп росту надходжень загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів), які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів відносно показника виконання у 2009 році склав 107,2%; темп росту надходжень власних доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів відносно показника виконання у 2009 році склав 97,4%.

У 2010 році Миколаївською міською радою заплановано зменшення надходжень до спеціального фонду бюджету, передусім за рахунок скорочення доходів бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ та організацій.

Бюджетом м. Миколаєва на 2010 рік було заплановано надходження дотації вирівнювання в обсязі 101,8 млн. грн., що на 31,3% більше, ніж у 2009 році. При цьому якщо у 2009 році співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складало 18,4%, то відповідно до планових показників міського бюджету на 2009 рік – 25,6%.

Слід зазначити, що протягом січня–березня 2010 року у місті зберігається високий рівень виконання доходної частини бюджету. Зокрема план на I кварталі 2010 року за податковими надходженнями у січні-березні було виконано на 103,3%, у тому числі план за надходженнями податку з доходів фізичних осіб – на 102,2%, план за надходженнями плати за землю – на 104,3%. Порівняно з аналогічним періодом 2009 року, обсяг доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів у січні-березні 2010 року зменшився на 3,0%, внаслідок скорочення обсягів неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом та цільових фондів.

Видаткову частину міського бюджету м. Миколаєва на 2010 рік без урахування трансфертів до бюджетів інших рівнів та коштів, що передаються до спеціального фонду встановлено у обсязі 1 061,5 млн. грн., що складає 111,1% від фактичного показника у 2009 році. У 2010 році передбачається зростання обсягів видатків на освіту, охорону здоров'я, культуру, транспорт тощо.

Боргові зобов'язання міста

Станом на 01.07.2009 р. консолідований борг м. Миколаєва складає 13 020,1 тис грн., у тому числі:

- 2 941,3 – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету міста;
- 2 000,0 тис. грн. – непогашений залишок за кредитами, залученими комунальними підприємствами міста;

- 8 078,8 тис грн. – прострочена кредиторська заборгованість комунальних підприємств міста.

З метою забезпечення реалізації міської програми «Чисте місто», яка фінансується з бюджету розвитку, Миколаївська міська рада планує здійснити запозичення обсягом 50 млн. грн. Водночас внаслідок фінансово-економічної кризи в країні, яка позначилась на скороченні ринку фінансів загалом та муніципальних займів зокрема, місто призупинило роботи з проведення запозичення до міського бюджету до моменту настання сприятливої кон'юнктури ринку.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг боргового зобов'язання Миколаївської ради підтверджено на рівні **uaBBB** прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

Старший фінансовий аналітик

О. І. Луценко

Додатки

Додаток до рейтингового звіту №1

Бюджет м. Николаїв протягом 2005-2009 рр., представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Податкові надходження	217 395,8	275 589,0	391 073,7	535 888,2	532 652,3
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	21 468,9	29 485,7	32 692,7	47 502,2	60 084,2
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	97 740,4	192 715,7	223 242,9	302 008,5	340 287,4
Операційні надходження всього	336 605,1	497 790,5	647 009,3	885 399,0	933 023,8
Поточні видатки	235 994,6	297 917,0	391 957,0	535 869,2	603 956,6
Субсидії та поточні трансферти	91 427,8	149 740,4	182 003,8	251 742,7	263 777,9
Операційні видатки всього	327 422,4	447 657,4	573 960,8	787 612,0	867 734,4
Операційний баланс	9 182,7	50 133,1	73 048,6	97 787,0	65 289,4
Фінансовий дохід	2,4	9,0	2 632,6	8 320,0	2 003,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	1 507,5	587,7	18,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	-1 505,1	-578,8	2 614,6	8 320,0	2 003,0
Поточний баланс	7 677,6	49 554,3	75 663,1	106 107,0	67 292,4
Капітальні надходження	18 602,8	17 771,5	30 859,8	54 268,2	37 969,1
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	3 539,4	8 657,7	22 183,4	19 730,2	4 140,5
Капітальні надходження всього	22 142,2	26 429,2	53 043,2	73 998,4	42 109,5
Капітальні видатки	21 607,2	47 671,4	64 527,6	151 332,2	103 622,3
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	13 083,9	13 082,1	26 619,6	17 035,4	4 823,3
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	1 520,9	4 993,9	12 537,2	8 838,0	2 655,7
Капітальні видатки всього	36 212,0	65 747,5	103 684,4	177 205,6	111 101,2
Капітальний баланс	-14 069,8	-39 318,3	-50 641,1	-103 207,2	-68 991,7
Баланс після капітальних видатків	-6 392,2	10 236,0	25 022,0	2 899,8	-1 699,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	95,1	619,3	1 311,1	1 086,5	2 907,6
Профіцит/дефіцит	-6 487,3	9 616,7	23 710,8	1 813,3	-4 606,9
Фінансування	6 487,3	-9 616,7	-23 710,8	-1 813,3	4 606,9
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Николаївської міської ради

Фінансування бюджету м. Миколаїв протягом 2005-2009 рр., тис. грн.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Профіцит/дефіцит	-6 487,3	9 616,7	23 710,8	1 813,3	-4 606,9
Фінансування	6 487,3	-9 616,7	-23 710,8	-1 813,3	4 606,9
Зміни залишків	-5 137,7	-9 608,9	-5 296,7	12 748,9	-28 333,5
залишок на початок року	3 714,0	8 851,7	18 460,5	23 757,2	11 008,4
залишок на кінець року	8 851,7	18 460,6	23 757,2	11 008,4	39 341,9
Фінансування за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку	11 658,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Одержано	81 598,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернено	69 939,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	-18 383,0	-14 560,4	32 943,4
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	43 667,0	112 103,6	32 943,4
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	62 050,0	126 664,0	0,0
Інші розрахунки	-33,9	-7,8	-31,2	-1,7	-3,0
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Миколаївської міської ради